

Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)
ПЕДАГОГІКА ДОШКІЛЬНА

Освітньо-професійна програма: Дошкільна освіта
Рік навчання: 1-2 Семестри 2-3. Рік вступу: 2024
Форма навчання: денна, заочна

Галузь знань:
01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність:
012 Дошкільна освіта
Освітній рівень:
бакалавр

Назва кафедри та викладач / викладачі	Кафедра дошкільної освіти Педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова Викладач: Довбня Софія Олегівна, доцент, кандидат педагогічних наук, доцент Інформація про викладача на сайті кафедри: https://kdo.pf.udu.edu.ua/sklad-kafedri Профіль у Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=YStyGRwAAAAJ E-mail: s.o.dovbnya@npu.edu.ua	
I. Основна мета / цілі навчання	ознайомлення здобувачів з закономірностями, принципами, метою, змістом, завданнями та актуальними проблемами в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку; формування готовності застосовування педагогічних умов, організаційних форм, методів, засобів та різних видів діяльності у взаємодії з дітьми; здатності проектування педагогічних заходів із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів для реалізації завдань всебічного розвитку дітей; спроможності планувати, організовувати цілісний освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами, складати прогнози щодо його ефективності; здатності до самооцінки власної діяльності як суб'єкта педагогічної праці, самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.	
II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	Навчальна дисципліна: обов'язкова Цикл: професійної підготовки Шифр у навчальному плані: ПП2.03	
III. Обсяг навчальної дисципліни	Кількість кредитів	9
	Загальна кількість годин	270
	Лекційні заняття	64
	Семінарські /практичні заняття	60
	Самостійна робота	146
IV. Короткий зміст навчальної дисципліни	Змістовий тематичний модуль 1. Загальні основи педагогіки дошкільної Тема 1.1. Педагогіка дошкільна як галузь наукового пізнання. Тема 1.2. Сучасна система дошкільної освіти. Тема 1.3. Нормативно-правова база дошкільної освіти. Тема 1.4. Дитинство як соціально-педагогічне явище. Тема 1.5. Взаємодія закладів дошкільної освіти з родинами дітей як учасниками освітнього процесу. Тема 1.6. Співпраця закладів дошкільної освіти з фахівцями суміжних галузей та громадських діячів. Тема 1.7. Педагог/вихователь - фахівець, який стимулює процес розвитку дитини. Змістовий тематичний модуль 2. Особливості та закономірності розвитку, навчання і виховання дітей раннього та дошкільного віку Тема 2.1. Картина світу – складова формування світогляду раннього дитинства: психолого-педагогічний контекст. Тема 2.2. Зміст виховання дітей першого року життя. Тема 2.3. Виховання дітей другого року життя: зміст і методи. Тема 2.4. Виховання та навчання дітей третього року життя: зміст і методи. Тема 2.5. Особливості та закономірності розвитку, навчання і виховання дітей в період дошкільного дитинства.	

Змістовий тематичний модуль 3.

Організація освітнього процесу в умовах закладу дошкільної освіти

Тема 3.1. Закономірності освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

Тема 3.2. Реалізація педагогічних умов в освітньому процесі закладу дошкільної освіти

Тема 3.3. Організація форм, методів і засобів процесі взаємодії «педагог-дитина».

Тема 3.4. Особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

Тема 3.5. Розвивальне освітнє середовище закладу дошкільної освіти: технології організації.

Тема 3.6.-3.7. Наступність між дошкільної та початкової освітою в реалізації перспектив розвитку дитини.

Змістовий тематичний модуль 4. Становлення компетентностей дитини в умовах закладу дошкільної освіти

Тема 4.1. Фізичне виховання дітей дошкільного віку. Освітній напрям «Особистість дитини» БКДО.

Тема 4.2. Розумове виховання дітей дошкільного віку. Стратегія і тактика реалізації освітнього напрямку «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі».

Тема 4.3. Екологічне виховання. Освітній напрям «Дитина в природному довкіллі».

Тема 4.4. Виховання дітей у грі. Освітній напрям «Гра дитини».

Тема 4.5. Види ігор. Творчі ігри.

Тема 4.6. Види ігор. Дидактичні ігри.

Тема 4.7. Трудове виховання дітей дошкільного віку. Освітній напрям «Дитина в соціумі».

Тема 4.8. Естетичне виховання дітей дошкільного віку. Імплементация освітнього напрямку «Дитина в світі мистецтва».

Змістовий тематичний модуль 5.

Сучасне планування освітнього процесу в умовах закладу дошкільної освіти

Тема 5.1. Сутність та види планування.

Тема 5.2. Інноваційні підходи до планування освітньої діяльності у закладі дошкільної освіти.

Тема 5.3. Авторське планування в умовах закладу дошкільної освіти.

Тема 5.4. Моніторинг якості освітньої діяльності – невід’ємна складова організації та оцінювання освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

Тема 5.5. Підходи та методи до діагностики якості організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

IV. Результати навчання

ПН-19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-02. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін., для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб’єкта педагогічної праці.

ПР-13. Здійснювати та інтерпретувати результати моніторингу якості освітньої діяльності для адаптації та коригування освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім’єю.

ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

<p>V. Порядок та критерії оцінювання</p>	<p>Форми і методи поточного контролю: <u>Поточний контроль.</u> Тематичні експрес-опитування (усні та письмові), реферативні доповіді, творчі й репродуктивно-пошукові самостійні роботи (групові проекти, презентації, есе, тренувальні тести, модульні контрольні роботи). <u>Підсумковий контроль:</u> Екзамен у III семестрі: Важливі зауваги! Контроль у формі екзамену передбачає: Максимальна кількість балів, яку здобувач може набрати протягом семестру, 60. Максимальна кількість балів за екзамен 40. Разом 100 балів. До початку залікової сесії екзаменаційної сесії (якщо вивчення навчальної дисципліни завершується екзаменом) здобувач повинен набрати мінімум 35 балів. Цей бал не означає зарахування, він просто дає здобувачеві право складати екзамен. Якщо здобувач не отримав 35 балів, у наступному семестрі він проходить ці навчальні дисципліни повторно на платній основі. Якщо здобувач отримав незадовільну оцінку під час екзамену, в нього виникає академічна заборгованість. Повторно скласти атестацію він повинен до початку наступного семестру в терміни, визначені деканом. Повторне складання може бути не більше двох разів: перший раз викладачеві, другий раз комісії. Якщо здобувач має більше 5-ти академзаборгованостей, він відрохується з університету. Якщо здобувач не погоджується з оцінкою підсумкової атестації, він може в день оголошення результатів подати в деканат апеляційну заяву. Наступного дня проводиться засідання апеляційної комісії. За письмового екзамена повторне опитування не проводиться. За усного комісія надає здобувачеві право продемонструвати свої знання. Про порядок складання екзаменів, перекладання і оскарження результатів див. Положення про організацію освітнього процесу. Критерії оцінювання: <u>Під час усних відповідей:</u> повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість, емоційність та аргументованість; звертання до основної та додаткової літератури: підручників, навчальних посібників, періодичних (фахових) видань тощо; використання цитат, афоризмів, думок авторитетних вчених та ін.; аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки. <u>Під час виконання письмових (тестових) завдань:</u> повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи; підготовка матеріалу за допомогою мультимедійної техніки, різних технічних засобів (слайдів, таблиць, схем, діаграмних рисунків тощо). Рівень відповідності критеріям: Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач виконав програму освітнього компонента повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму освітнього компонента в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми освітнього компонента, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності. Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно. Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово. Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з освітнього компонента, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу. Незадовільний рівень: 35 – 59 балів – з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з освітнього компонента, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; 0 – 34 балів – з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.</p>
<p>VI. Політика курсу</p>	<p>Політика курсу ґрунтується на засадах академічної доброчесності, педагогічної етики та визначається системою вимог, які висувуються до здобувачів вищої освіти в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова. Проведення консультацій. Консультації проводяться за графіком кафедри: <u>щопонеділка</u> після третьої та <u>четвертої</u> пар. Про потребу в консультації здобувач повідомляє викладача напередодні. Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропуски здобувач може в години консультацій; доскласти/перескласти завдання може протягом двох тижнів після</p>

проведеного заняття, на якому воно мало бути захищене; за доскладання й перекладання робіт/завдань (якщо здобувач не наводить поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може бути знижена.

Особливості оцінювання. Максимальні бали за виконання робіт здобувачами:

- тематичні експрес-опитування (усні та письмові) – 1-3 бали;
- реферативні доповіді – 3 бали;
- творчі й репродуктивно-пошукові самостійні роботи (проекти, презентації, есе) – 3-5 балів;
- тестові модульні контрольні роботи – 10 балів.

VII. Основні Інформаційні ресурси

Основна інформація з навчальної дисципліни викладена на освітній платформі Moodle: <https://moodle.edu.edu.ua/course/modedit.php?update=59402&return=1>

Основні інформаційні ресурси:

1. Бех І. Д. Виховання особистості : У 2 кн. Кн. 1. Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. Київ. Либідь, 2003. 280 с.
2. Виховання дошкільника в праці / З. Н. Борисова, Г. В. Беленька, Н. М. Кот, М. А. Машовець, Н. Б. Кривошея. 2-вид., стер. Київ. 2002. 112 с.
3. Горобаха, Наталія Михайлівна. Виховання екологічної культури дітей : посібник для вихователів дошк. закл. та вчителів початкових кл. Рівне. 2001. 212 с.
4. Дошкільнятам про світ природи: Старший дошкільний вік: навч.-метод. посіб. / Г.В. Беленька, Т.С. Науменко, О.А. Половіна. Київ. Генеза, 2013. 112 с.
5. Дошкільнятам про світ природи: Діти п'ятого року життя (середній дошкільний вік): навч.-метод. посіб. Г.В.Беленька, О.А.Половіна. Київ. Генеза, 2016. 98 с.
6. Карасьова, К.В. Світ дитячої гри. Катерина Карасьова, Тамара Піроженко; [ред. рада: Т. Вороніна, І. Стеценко, І. Мосієнко та ін.; ред. : Т.Вороніна, І. Стеценко; дизайн обкл. : К. Карасьова]. Київ: Шк. світ, 2010. 126 с.
7. Кудикіна, Н. В. Теоретико-методичні засади організації ігрової діяльності. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної і початкової освіти : навч.-метод. посіб. за ред. Г.С. Тарасенко. Київ: ВД «Слово», 2010. 320 с.
8. Поніманська, Т.І. Дошкільна педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ. Академвидав, 2004. 456 с.
9. Цветкова Г.Г. Освітнє середовище закладу дошкільної освіти: технології проєктування: навч.-метод. посібник; за ред. О.Д. Рейпольської Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. 194с.

Допоміжні інформаційні ресурси:

1. Довбня С.О. Основи ігрової діяльності дітей дошкільного віку. навчально-методичний посібник (робочий зошит) / Укладачі Довбня С.О., Стаєнна О.О., Шулигіна Р.А., Київ. НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020. 152 с.
2. Довбня С.О. Оцінюємо музично-освітнє середовище: Критерії та приклади Оцінюємо музично-освітнє середовище: Критерії та приклади. Музичний керівник, №9, (вересень) 2021; С. 4-10.
3. Довбня С. О., Шулигіна Р. А., Картина світу – складова формування світогляду раннього дитинства: філософсько-психолого-педагогічний контекст Інноваційні освітні технології в системі неперервної освіти: від дошкільної освіти до освіти дорослих (вітчизняний і світовий досвід упровадження): Зб. нау пр. (за матеріалами Міжнар. наук.-практ. конф. 20 березня 2024 року, м. Київ, Україна) / за заг. ред. Т. О. Олефіренка, Г. Г. Цветкової, Л. В. Барановської. Київ: Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2024. С. 50-59.
4. Лисенко Н.В. Етнопедагогіка дитинства. Київ: Видав. Дім «Слово», 2011.
5. Особистість дошкільника: перспективи розвитку / Піроженко Т.О. Тернопіль: Мандрівець, 2010.
6. Половіна О., Беленька Г. Як спонукати дітей бігти на заняття. Вихователь-методист дошкільного закладу. № 4, 2018. С.23-28.
7. Половіна О. Розвиваємо творчий потенціал дітей під час прогулянки. Вихователь-методист дошкільного закладу. № 2, 2019. С.41-45

* **Періодичні видання:** «Дошкільне виховання», «Вихователь – методист дошкільного закладу», «Палітра педагога», «Психолог дошкільця», «Педагогіка толерантності»

*** Офіційні інформаційні ресурси:**

<http://www.kmu.gov.ua/control/> – Урядовий портал; <http://www.mon.gov.ua/> Міністерство освіти і науки України; <http://www.osvita.org.ua/> – Освітній портал

*** Довідкові інформаційні ресурси:**

http://www.ednu.kiev.ua/index_u.htm – Освітня мережа України

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти протокол № 1 від 27.08.2024